

Prüfkoristus

Prügikoristus

- **Prügikoristus** (**garbage collection**) vabastab automaatselt kuhjaobjektid, mida programm ei saa enam kasutada.
- Koosneb kahest osast:
  - elusate objektide ja prügi eristamisest (**garbage detection**);
  - prügi vabastamisest (**garbage reclamation**).
- **Elusus** (**liveness**) on globaalne semantiline omadus, mida üldjuhul pole võimalik täpselt kindlaks määrata.
- Prügikoristus kasutab ligikaudset kriteeriumit: objekt on elus, kui ta on "juurtest" (**root set**) lähtudes kättesaadav.

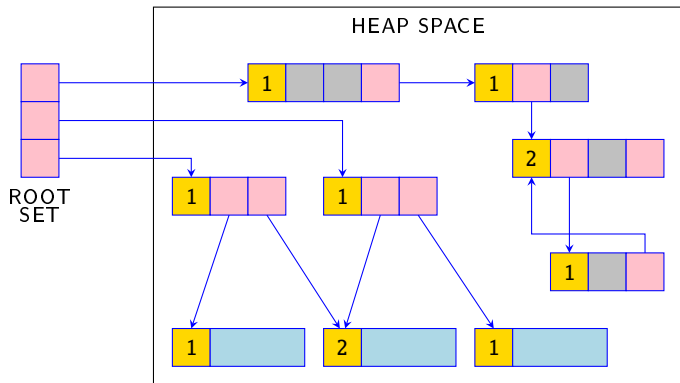
"Reference-counting" prügikoristus

"Reference-counting"

- Iga objektiga seotakse loendur, mis näitab antud objektile viitavate viitade arvu.
- Loenduri muutmine toimub objektile viitade lisamisel/kustutamisel:
  - uue viida lisandumisel loendurit suurendatakse;
  - viida kustutamisel loendurit vähendatakse.
- Kui loendur on null, siis objekt vabastatakse:
  - vabastatud objekt lisatakse vabade objektide listi;
  - kõik viidad, kuhu see objekt viitas, kustutatakse.

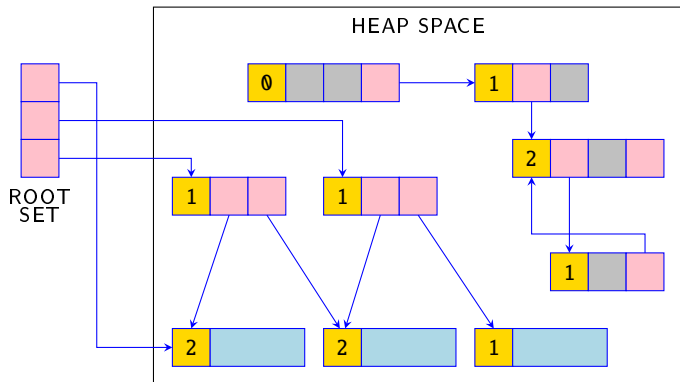
"Reference-counting" prügikoristus

Näide:

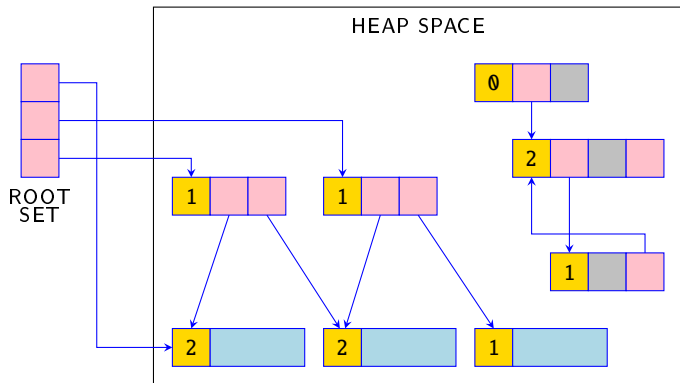
"Reference-counting" prügikoristus

Näide:

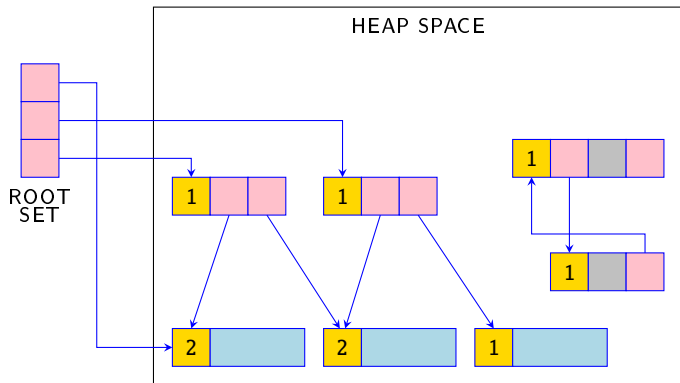
"Reference-counting" prügikoristus

Näide:

"Reference-counting" prügikoristus

Näide:

"Reference-counting" prügikoristus

Eelised

- ✓ on lihtne realiseerida;
- ✓ prügikoristusega seotud toimingud on hajutatud:
  - suhteliselt lihtsalt modifitseeritav inkrementaalseks;
- ✓ hea viitade lokaalsus:
  - muudetakse ainult lähte- ja sihtviitade loendureid;
- ✓ aeg objekti muutumisel prügiks ning tema vabastamise vahel (**zombie time**) on minimaalne;
- ✓ võimaldab lihtsasti realiseerida objektide "finaliseerimist".

"Reference-counting" prügikoristus

Puudused

- ✗ suhteliselt ebaefektiivne:
  - peab haldama loendureid isegi, kui prügi ei koristata.
- ✗ mälu fragmenteerumine:
  - analoogne teiste vabade objektide listil baseeruvate skeemidega;
- ✗ paljude väikeste objektide korral võib loendurite peale kuluda suhteliselt palju mälu.
- ✗ rekursiivne vabastamine on halvimal juhul tõkestatud kuhja suurusega;
- ✗ ei suuda vabastada kogu prügi:
  - tsüklilised andmestruktuurid.

"Mark-sweep" prügikoristus

"Mark-sweep"

Toimub kahes faasis:

- 1 lähtudes juurtest, märgendatakse kõik kättesaadavad objektid;
- 2 teostatakse kuhja täislabivaatus ning märgendamata objektid vabastatakse.

```
void gc (void) {  
    foreach x ∈ Roots do  
        mark (x);  
    end;  
    collect ();  
}
```

"Mark-sweep" prügikoristus

Protseduur mark()

- Märgendab etteantud tipu ning seejärel rekursiivselt kõik kättesaadavad tipud.
- Rekursioon lõpeb, kui tipp on juba märgendatud või kui antud tipp sisaldab ainult baasväärtusi.

```
void mark (ref x) {  
    if (x→mark == 0) {  
        x→mark = 1;  
        foreach y ∈ sons(x) do  
            mark (y);  
        end;  
    }  
}
```

"Mark-sweep" prügikoristus

Protseduur collect()

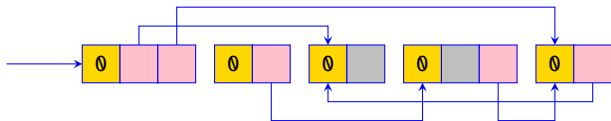
- Vaatab läbi kõik kuhjaobjektid ning lisab märgendamata objektid vabade objektide listi.

```
void collect (void) {
    freelist = NIL;
    foreach x ∈ objects() do
        if (x→mark == 0) {
            x→next = freelist;
            freelist = x;
        }
        else x→mark = 0;
    end;
}
```

"Mark-sweep" prügikoristus

Näide:

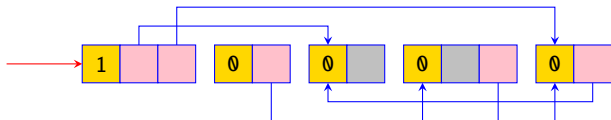
- 1 Rekursiivne märkimine:
- 2 Objektide vabastamine:

"Mark-sweep" prügikoristus

Näide:

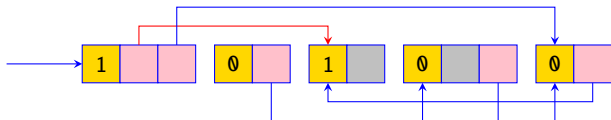
- 1 Rekursiivne märkimine:
- 2 Objektide vabastamine:

"Mark-sweep" prügikoristus

Näide:

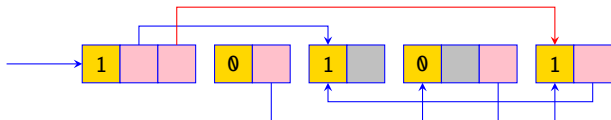
- 1 Rekursiivne märkimine:
- 2 Objektide vabastamine:

"Mark-sweep" prügikoristus

Näide:

- 1 Rekursiivne märkimine:
- 2 Objektide vabastamine:

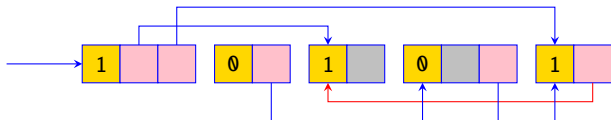

"Mark-sweep" prügikoristus

Näide:

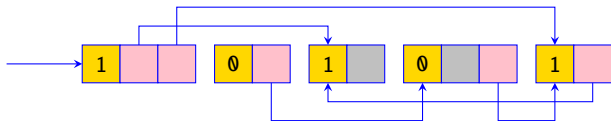
- 1 Rekursiivne märkimine:
- 2 Objektide vabastamine:

"Mark-sweep" prügikoristus

Näide:

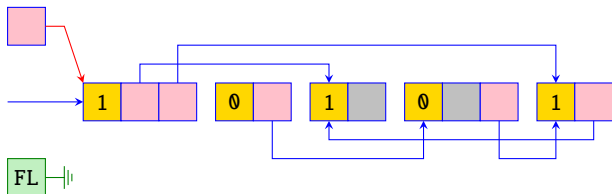
- 1 Rekursiivne märkimine:
- 2 Objektide vabastamine:

"Mark-sweep" prügikoristus

Näide:

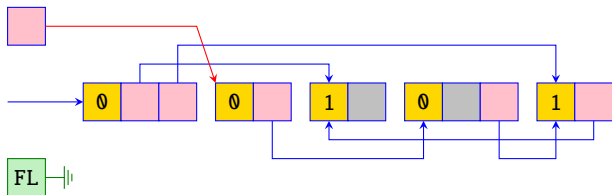
- 1 Rekursiivne märkimine:
- 2 Objektide vabastamine:

"Mark-sweep" prügikoristus

Näide:

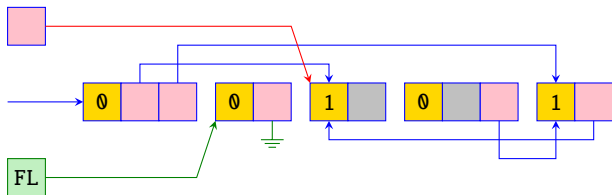
- 1 Rekursiivne märkimine:
- 2 Objektide vabastamine:

"Mark-sweep" prügikoristus

Näide:

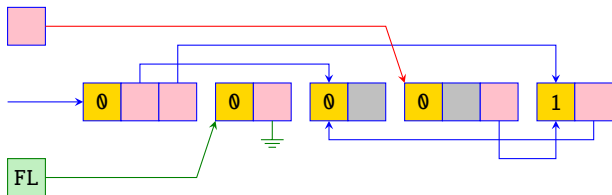
- 1 Rekursiivne märkimine:
- 2 Objektide vabastamine:

"Mark-sweep" prügikoristus

Näide:

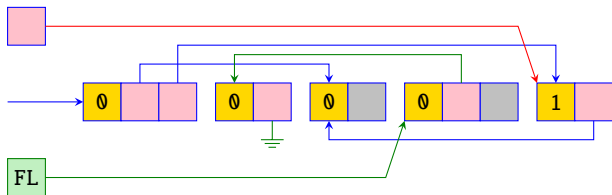
- 1 Rekursiivne märkimine:
- 2 Objektide vabastamine:

"Mark-sweep" prügikoristus

Näide:

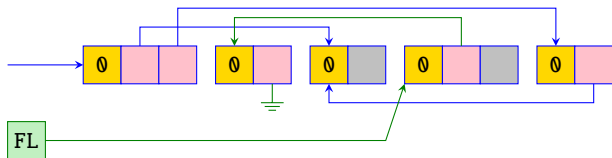
- 1 Rekursiivne märkimine:
- 2 Objektide vabastamine:

"Mark-sweep" prügikoristus

Näide:

- 1 Rekursiivne märkimine:
- 2 Objektide vabastamine:

"Mark-sweep" prügikoristus

Puudused

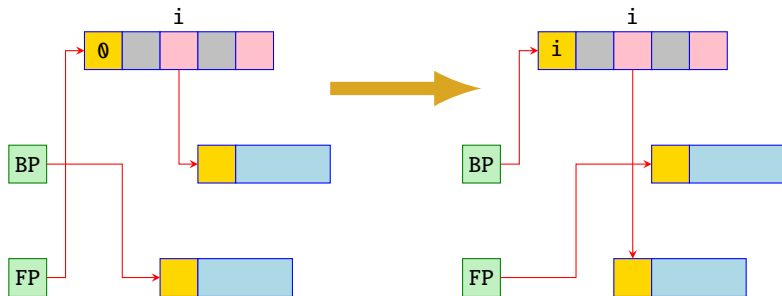
- ✗ Objektide märkimine toimub rekursiivselt.
  - Rekursioonimagasin kasvab halvimal juhul linearselt kuhja suurusega!!
  - Võimalik lahendus: Deutsch-Schorr-Waite'i "viitade pööramise" ([pointer reversal](#)) algoritm.
- ✗ Elusad objektid on kuhjas vabade mälupiirkondadega segamini.
  - Mälu fragmenteerumine.
  - Võimalik lahendus: "mark-compact" prügikoristus.

Deutsch-Schorr-Waite'i algoritm

"Viitade pööramine"

```
void mark (ref x) {
    FP = x; BP = NIL;
    while (FP→mark ≠ -1 || BP ≠ NIL) {
        if (FP→mark == 0) {
            FP→mark = i = nextidx(FP);
            if (i ≠ -1) {
                tmp = FP; FP = tmp[i];
                tmp[i] = BP; BP = tmp;
            }
        } else { // FP→mark ≠ 0
            ...
        }
    }
}
```

Deutsch-Schorr-Waite's algorithm

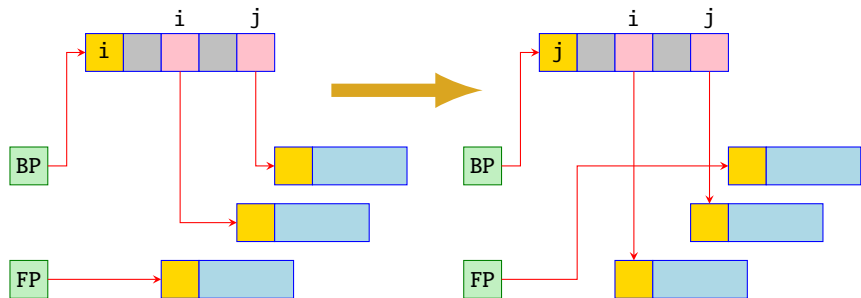
Deutsch-Schorr-Waite'i algoritm

"Viitade pööramine"

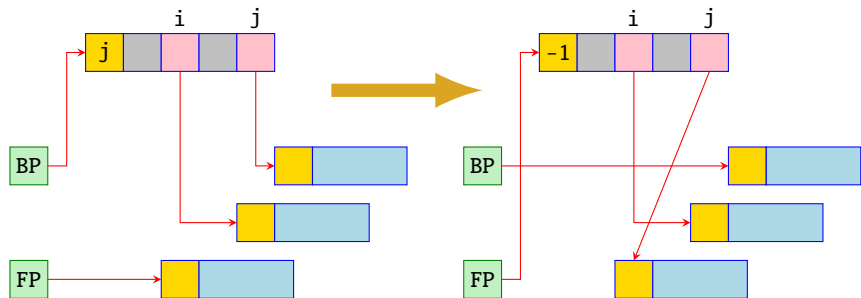
```
...
} else { // FP→mark ≠ 0
  i = nextidx(BP);
  if (i ≠ -1) {
    tmp = FP; FP = BP[i]; BP[i] = BP[BP→mark];
    BP[BP→mark] = tmp; BP→mark = i;
  } else {
    tmp = FP; FP = BP; BP = FP[FP→mark];
    FP[FP→mark] = tmp; FP→mark = i;
  }
}
...

```

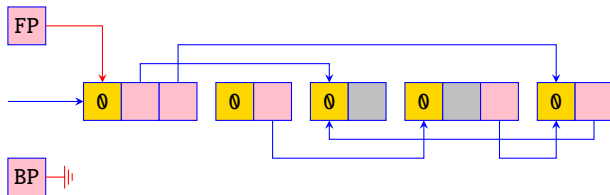
Deutsch-Schorr-Waite's algorithm

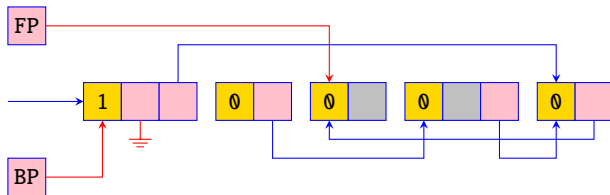
Deutsch-Schorr-Waite's algorithm

Deutsch-Schorr-Waite's algorithm

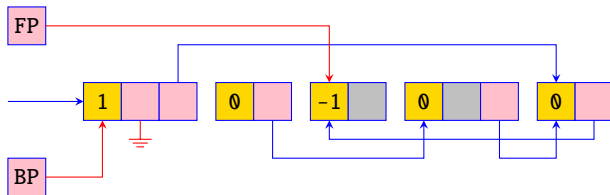

Deutsch-Schorr-Waite's algorithm

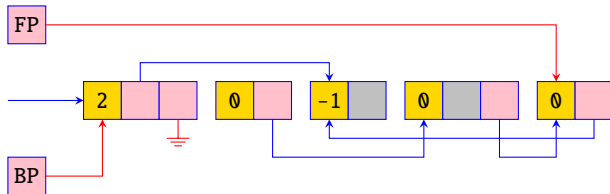

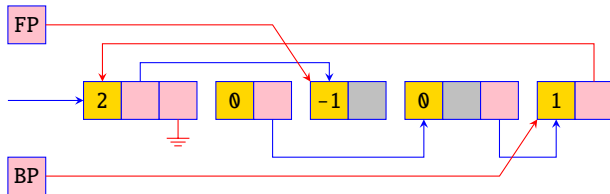
Deutsch-Schorr-Waite's algorithm

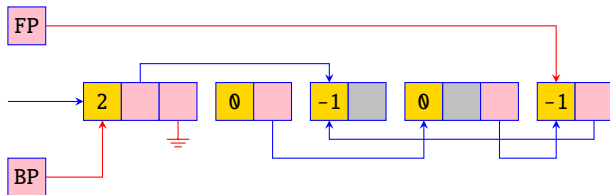
Deutsch-Schorr-Waite's algorithm

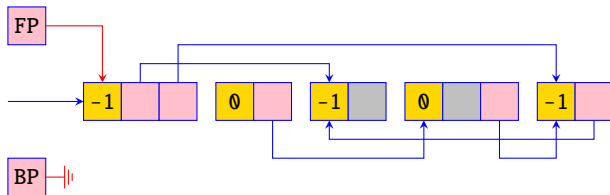
Deutsch-Schorr-Waite's algorithm

Deutsch-Schorr-Waite's algorithm

Deutsch-Schorr-Waite's algorithm

"Mark-compact" prügikoristus

"Mark-compact"

Toimub kolmes faasis:

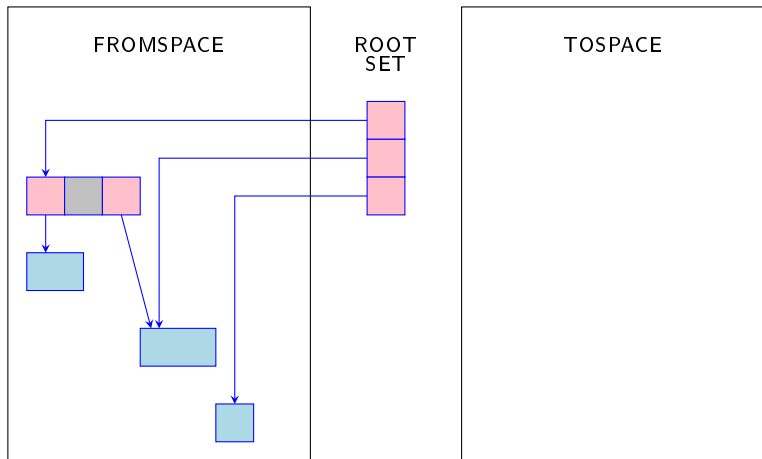
- 1 lähtudes juurtest, märgendatakse kõik kättesaadavad objektid (analoogselt "mark-sweep" prügikoristusega);
  - 2 teostatakse kuhja täisläbivaatus ning arvutatakse märgendatud objektide uued aadressid;
  - 3 nihutatakse märgendatud objektide uude asukohta ning viitadele antakse uued väärtused.
- ✓ Prügikoristuse tulemusena paikneb kogu vaba mälu kompaktselt kuhja lõpus.
- ✗ On suhteliselt aeglane, kuna kuhjaobjekte tuleb läbida palju kordi.

"Copying" prügikoristus

"Copying"

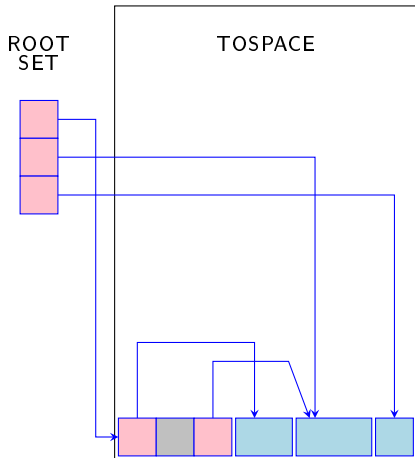
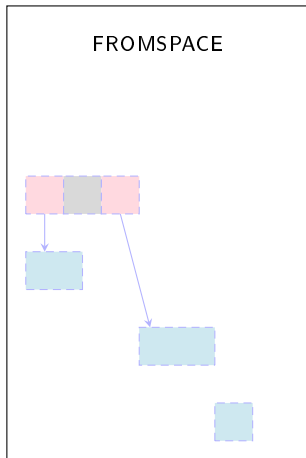
- Kuhi jagatud kaheks võrdseks alampiirkonnaks: `FromSpace` ja `ToSpace`.
- `FromSpace` on aktiivselt kasutatav mälupiirkond, kuhu salvestatakse uued objektid.
- Kui `FromSpace` saab täis, siis teostatakse prügikoristus:
  - elusad objektid kopeeritakse `FromSpace`'ist `ToSpace`'i;
  - `FromSpace` ja `ToSpace` vahetavad rollid (so. endine `ToSpace` muutub `FromSpace`'iks ja vastupidi).

"Copying" prügikoristus

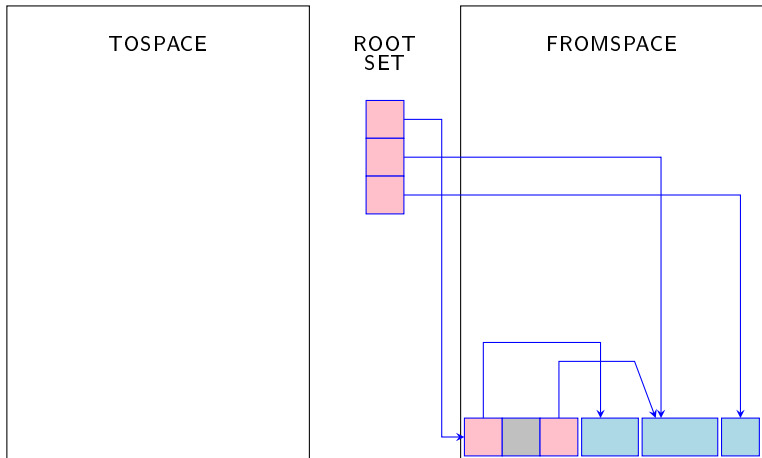

"Copying" prügikoristus

"Copying" prügikoristus

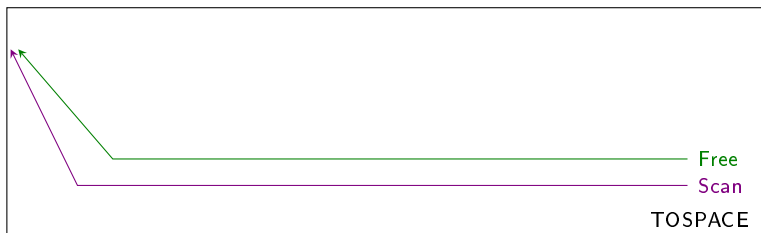
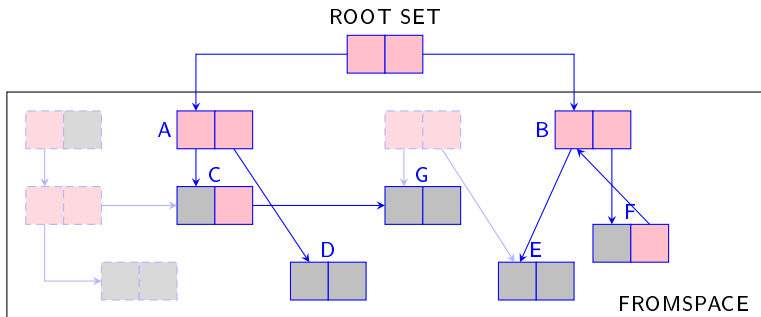
"Copying" prügikoristus

Cheney algoritm

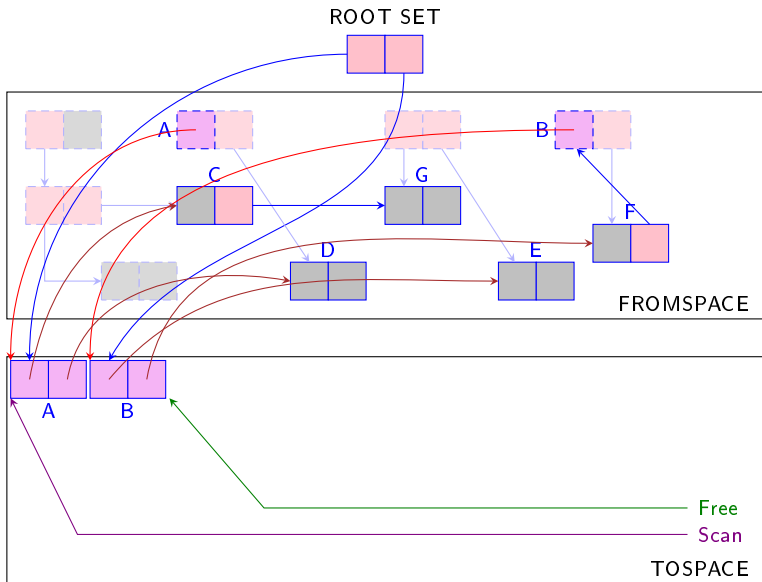
Toimub kahes (üksteisega vahelduvas) faasis:

- esimese faasis (**evacuate**) kopeeritakse vahetult kättesaadavad objektid **FromSpace**'ist **ToSpace**'i, kasutatud viidad asendatakse viitadega vastavatele uutele objektidele ning vanade objektide asemele installeeritakse "*edasi toimetamise*" viidad (**forwarding pointers**);
- teises faasis (**scavenge**) skaneeritakse **ToSpace**'i kopeeritud objektid lineaarselt läbi ning kõik **FromSpace**'ist vahetult kättesaadavad objektid evakueeritakse **ToSpace**'i; kui evakueeritav objekt on juba varem kopeeritud, siis objekti uuesti ei kopeerita, vaid asendatakse järgitav viit selle "*edasi toimetamise*" viidaga;
- protsess lõpeb, kui skaneerimisviit jõuab järele kuhja täitumisviidale.

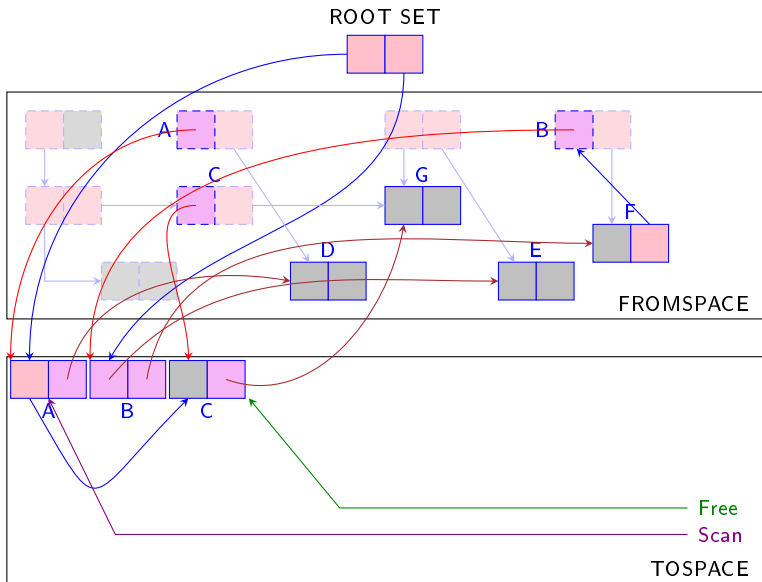
"Copying" prügikoristus

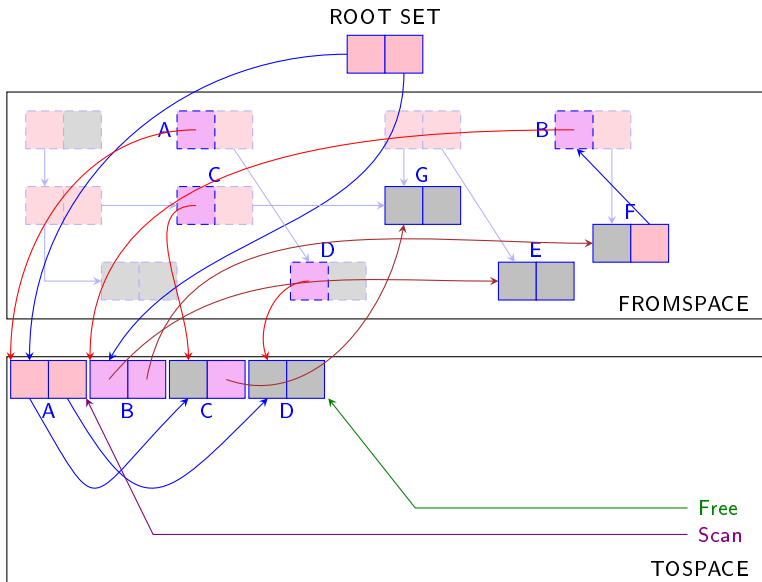
"Copying" prügikoristus

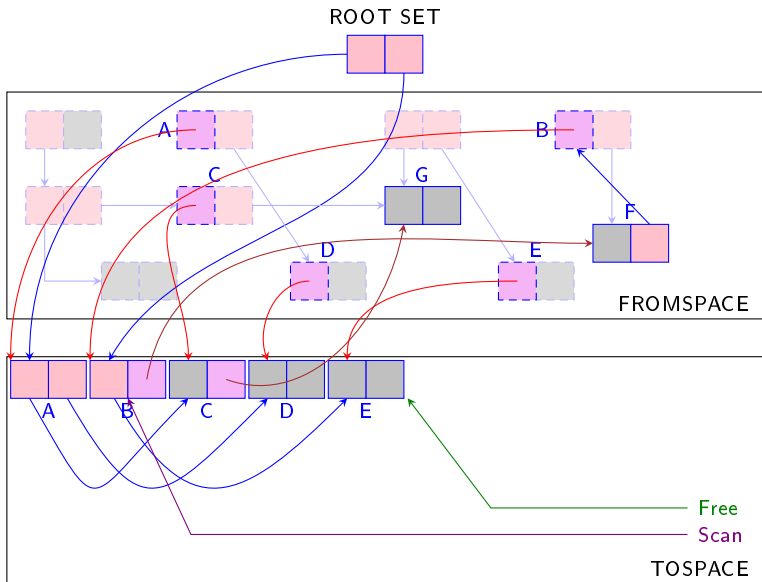
"Copying" prügikoristus

"Copying" prügikoristus

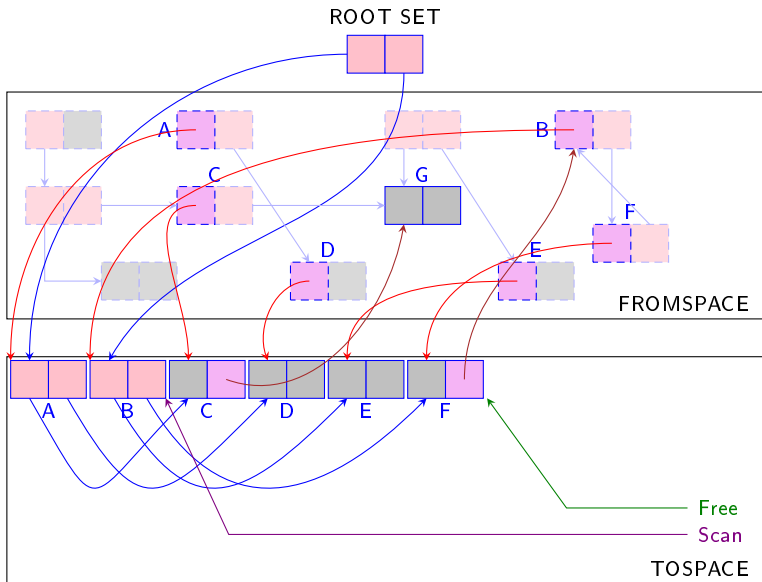

"Copying" prügikoristus

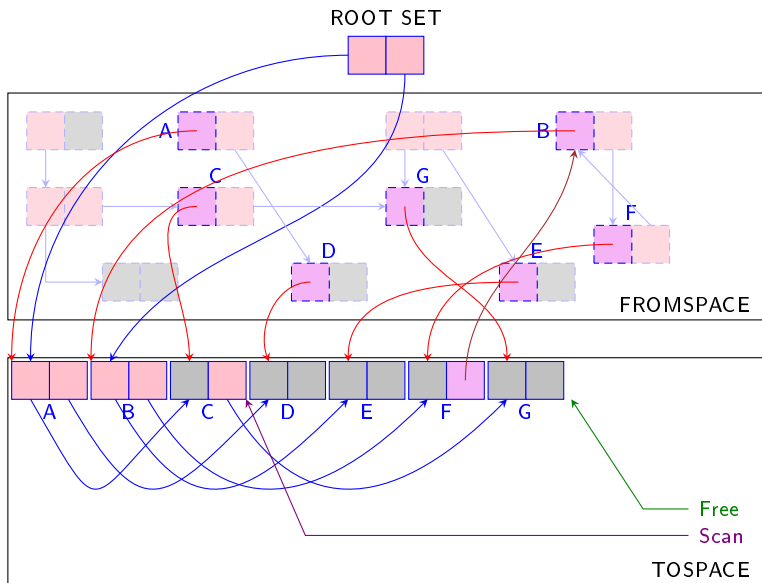

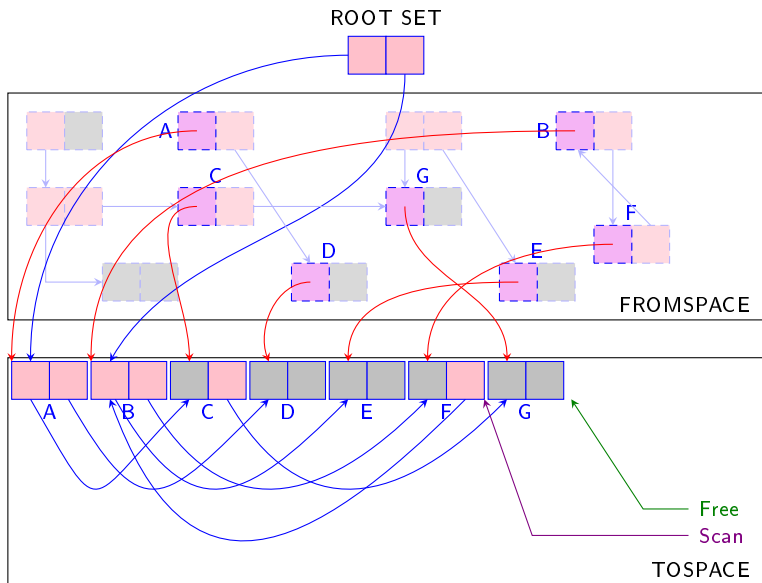
"Copying" prügikoristus

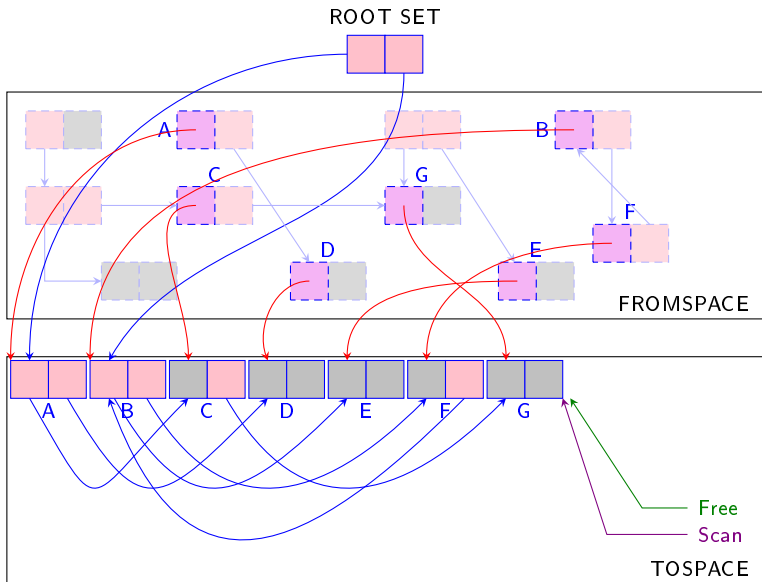
"Copying" prügikoristus

"Copying" prügikoristus

"Copying" prügikoristus

"Copying" prügikoristus

Eelised

- ✓ kogu vaba mälu on kompaktselt koos;
- ✓ suvalise suurusega uute objektide loomine on väga odav:
  - mälu reserveerimine on kuhja täitumisviida suurendamine;
  - kuhja täitumise kontroll on kahe viida võrdlemine;
- ✓ inspekteeritakse ainult elusaid objekte:
  - enamus objekte on reeglina suhteliselt lühikese elueaga;
  - elusaid objekte on seetõttu tavaliselt tunduvalt vähem kui prügi;
- ✓ teoreetiline amortiseeritud efektiivsus väga hea:
  - kuhja suuruse kasvades lähenevad kopeerimiskulud nullile!

"Copying" prügikoristus

Puudused

- ✘ kogu töö on kontsentreeritud prügikoristuse ajale:
  - võib tekitada häirivaid pause;
- ✘ laiuti läbivaatus võib segamini lüüa lokaalsusmustrid;
- ✘ kõik viidad tõstetakse ringi:
  - võib rikkuda mõnd invarianti, mida programm eeldab;
- ✘ pool mälust on "kasutu";
- ✘ pika elueaga objekte kopeeritakse igal prügikoristusel üha uuesti:
  - võib küllaltki kulukaks osutuda suurte pika elueaga objektide korral.

Prügikoristus

Empiirilisi tähelepanekuid

- **Vastsündinute suremus** (**infant mortality**) – enamik objekte sureb väga noorelt.
Reeglina 80-90% objekte sureb enne järgmise megabaidi kasutamist:
  - 60-90% CL ja 75-95% Haskell'i objektidest surevad enne saamist 10 kb vanaks.
  - SML/NJ vabastab 98% objektidest iga prügikoristuse järel.
  - 95% Java objektidest on "lühiealised".
- Mida vanem on objekt, seda tõenäolisemalt elab ta üle järgmise prügikoristuse.
- **Viitade suunatus** (**directionality of reference**) – nooremad objektid reeglina viitavad vanematele.

Põlvkonniti prügikoristus

Põlvkonniti prügikoristus

- Mälu on seal paiknevate objektid vanuse järgi jaotatud **põlvkondadeks** (**generations**).
- Põlvkondade koguarv ja suurus on reeglina eelnevalt fikseeritud.
- Uued objektid lisatakse noorimasse, "vastsündinute", põlvkonda.
- Objekti vananedes edutatakse ta järgmisse põlvkonda.
- Erinevates põlvkondades toimub prügikoristus erineva sagedusega
  - põhitähelepanu pööratakse noorimale põlvkonnale.

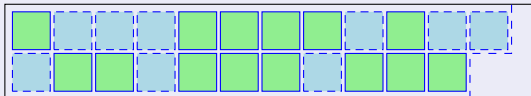
Põlvkonniti prügikoristus

Mälu jaotus põlvkondadeks

Generation 1 (youngest)

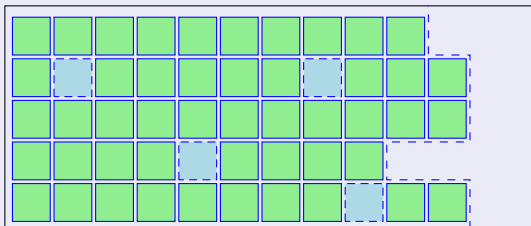

Generation 2

Generation n (oldest)

⋮

Live object

Dead object

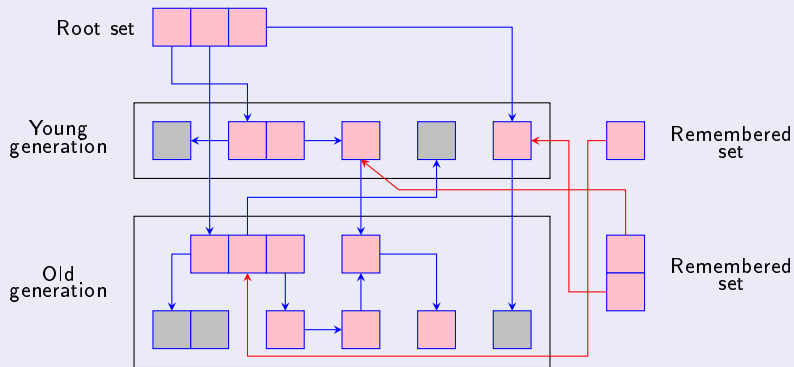
Põlvkonniti prügikoristus

Meelespead

- Lisaks "tavalistele" juurtele, on antud põlvkonna juurteks ka viidad teistest põlvkondadest temasse.
- Nende juurte asukoht pole staatiliselt kindlaksmääratav.
- Prügikoristuse aegne juurte otsimine teistest põlvkondadest on väga kulukas.
- Seetõttu seotakse iga põlvkonnaga **meelespea** (**remembered set**)
  - sisaldab teistest põlvkondadest tulenevaid viitu;
  - kui mingi viit on ühest põlvkonnast teise, siis lisatakse ta vastava sihtpõlvkonna meelespeasse.

Põlvkonniti prügikoristus

Meelespead

Põlvkonniti prügikoristus

Probleem

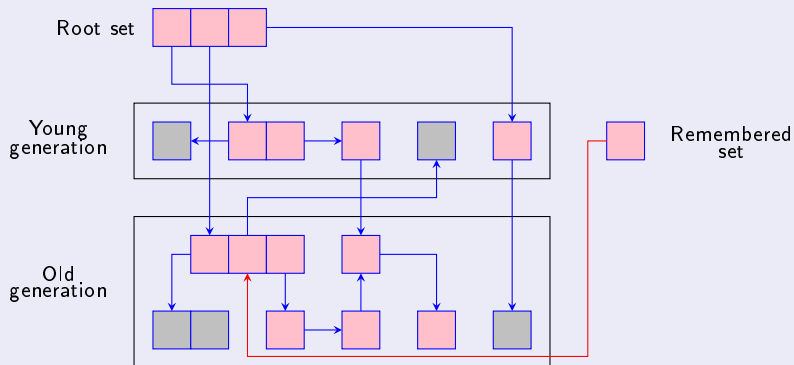
- Meelespeadele võib kuluda suhteliselt palju mälu
  - salvestada tuleb kõik põlvkondade vahelised sõltuvused.
- Meelespeasid peab haldama täitmisajal, mis võib olla väga kulukas
  - iga viitmuutuja omistamine võib potentsiaalselt olla erinevate põlvkondade vaheline.

Lahendus

- Salvestada meelespeades ainult viidad vanematest põlvkondadest noorematesse
  - kahe põlvkonna korral tarvis ainult üht meelespead (noorema põlvkonna jaoks).
- Kasutada ligikaudseid meelepeasid.

Põlvkonniti prügikoristus

Ühesuunalised meelepead

Põlvkonniti prügikoristus

Meelespead

- Viidad *vanemast põlvkonnast nooremasse* on noorema põlvkonna juurteks:
  - selliseid viitasid esineb suhteliselt harva;
  - nad tekivad vanas objektis viida destruktiivsel muutmisel;
  - selliseid omistamisi saab kindlaks teha kasutades **kirjutustõkkeid** (**write barrier**).
- Viidad *nooremast põlvkonnast vanemasse* on sagedased:
  - pole probleemiks, kui vanema põlvkonna prügikoristusel alati koristatakse ka noorem põlvkond.

Põlvkonniti prügikoristus

Põlvkonniti prügikoristus

- Tihti kasutatakse ainult kahte põlvkonda, kus noorem põlvkond on vanemast põlvkonnast väiksema suurusega.
- Reeglina toimub ainult **pisikoristus** (**minor collection**), kus:
  - eemaldatakse prügi ainult nooremast põlvkonnast;
  - piisavalt vanad objektid edutatakse vanemasse põlvkonda.
- Vanema põlvkonna täitumisel teostatakse **suurpuhastus** (**major collection**); so. eemaldatakse prügi mõlemast põlvkonnast.
- Pisikoristus ja suurpuhastus võivad kasutada erinevaid prügikoristuse skeeme (näit. pisikoristuse korral "copying" ning suurpuhastuse korral "mark-compact").

Põlvkonniti prügikoristus

Probleemid

- Pisikoristused ei eemalda vana põlvkonna prügi:
  - eakas prügi (tenured garbage) põhjustab ka nende noorte objektide säilimise, millele ta viitab (nepotism).
- Kui vana peab objekt olema enne järgmisse põlvkonda edutamist?
  - Üks pisikoristus pole piisav, kuna vahetult eelnevalt loodud objektidel pole olnud aega suremiseks.
  - Tavaliselt loetakse piisavaks kaks pisikoristust.
- Kui suur peab olema noorim põlvkond?
  - Peab ära mahtuma põhimällu.
  - Liiga suur teeb pisikoristuse pausid liiga pikaks.
  - Liiga väike ei anna noortele objektidele aega suremiseks.

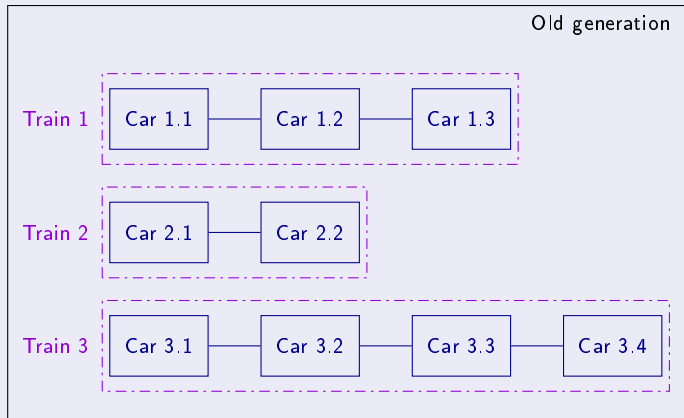
Põlvkonniti prügikoristus

Rongi algoritm

- Suurpuhastusel tekkiv paus võib olla interaktiivsete programmide jaoks liiga suur.
- Hudson'i ja Moss'i **rongi algoritm** (**Train algorithm**) teostab vanima põlvkonna koristamise inkrementaalselt.
- Vanim põlvkond (**mature object space**) jaotatakse **vaguniteks** (**cars**):
  - iga vaguniga on seotud oma meelespea;
  - korruga koristatakse ainult üht vagunit.
- Kuna alamstruktuurid võivad paikneda erinevates vagunites, siis grupeeritakse vagunid **rongideks** (**trains**):
  - eesmärk on seotud andmestruktuurid akumuleerida ühte rongi.

Põlvkonniti prügikoristus

Rongi algoritm — vanima põlvkonna mälujaotus

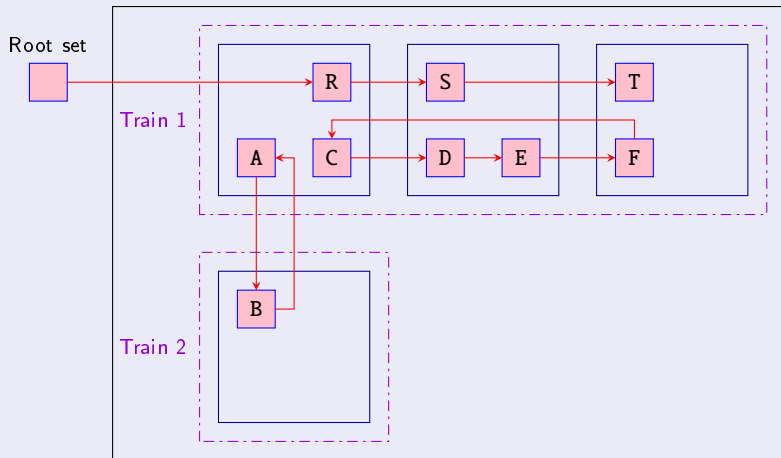
Põlvkonniti prügikoristus

Rongi algoritm

- Igal algoritmi inkrementaalsel väljakutsel vabastatakse esimese rongi (**FromTrain**) esimene vagun (**FromCar**).
- Kui **FromTrain**-i ei ole väliseid viiteid, siis vabastatakse kogu rong.
- Vastasel korral evakueeritakse teistest rongidest viidatavad **FromCar** objektid (ja nende järglased) neisse rongidesse; teistest põlvkondadest viidatavad objektid (koos järglastega) evakueeritakse mõnda teise (võimalik, et täiesti uude) rongi.
- Järele jäänud **FromCar** välisviidad on teistest **FromTrain**-i vagunitest; vastavad objektid evakueeritakse **FromTrain**-i viimasesse vagunisse (loodes vajadusel uue vaguni), mille järel **FromCar** vabastatakse.

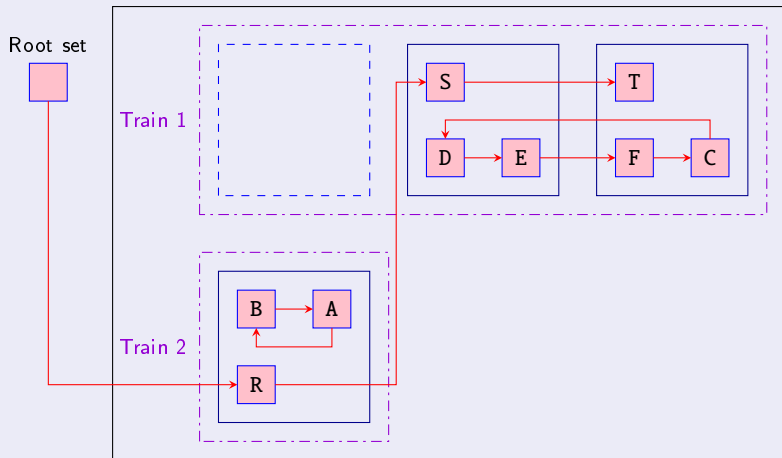
Põlvkonniti prügikoristus

Rongi algoritm — algseis

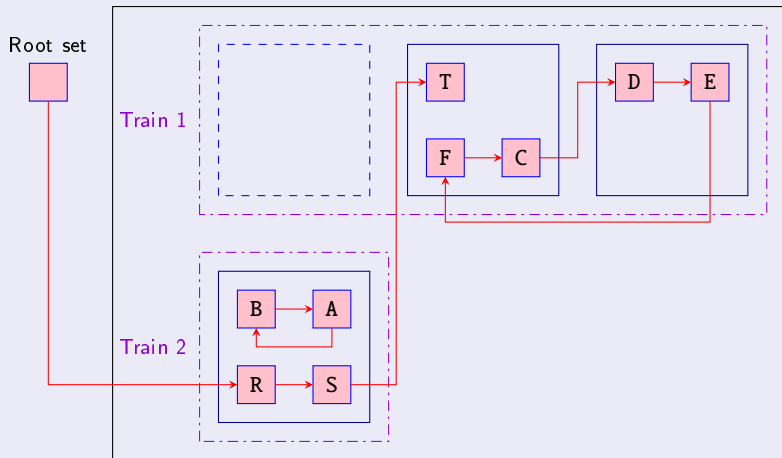
Põlvkonniti prügikoristus

Rongi algoritm — seis pärast esimest koristust

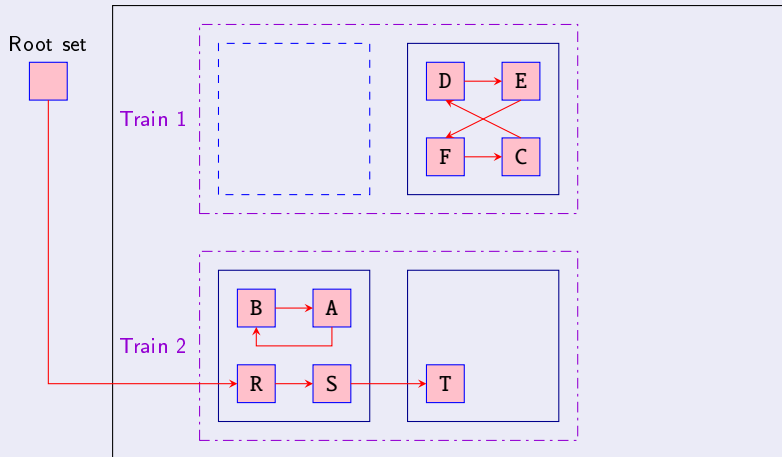
Põlvkonniti prügikoristus

Rongi algoritm — seis pärast teist koristust

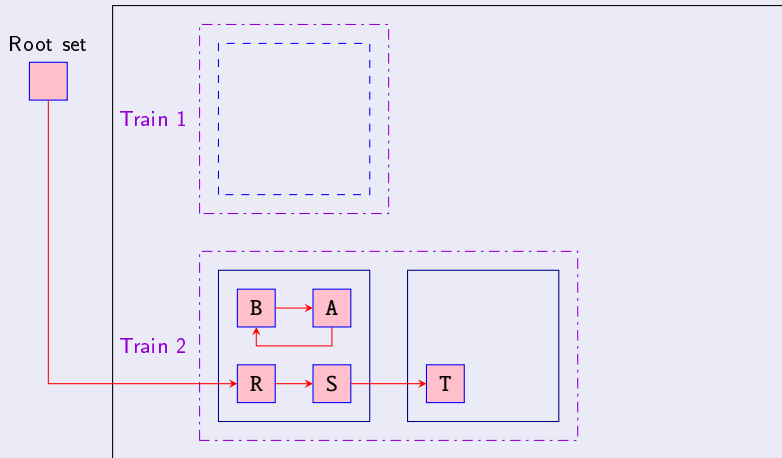
Põlvkonniti prügikoristus

Rongi algoritm — seis pärast kolmandat koristust

Põlvkonniti prügikoristus

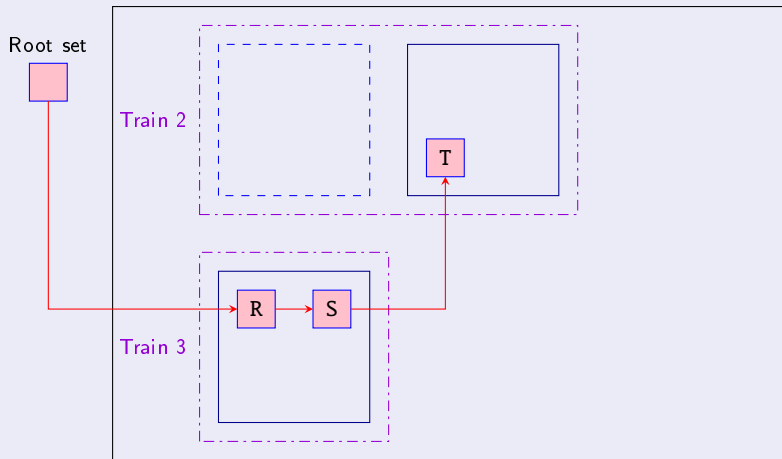
Rongi algoritm — seis pärast neljandat koristust

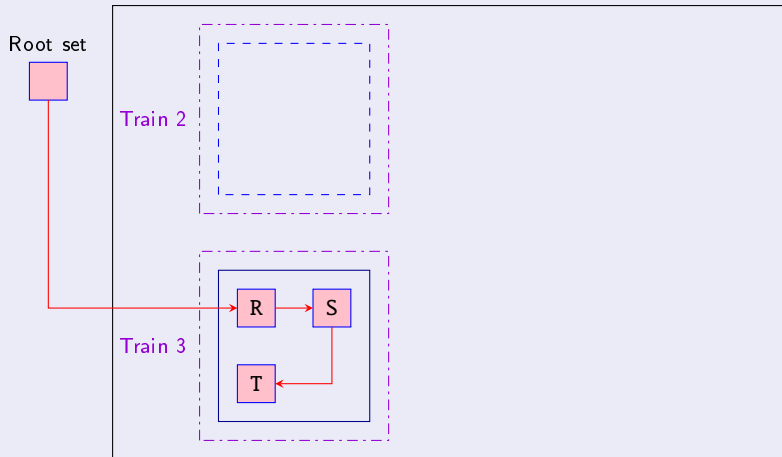
Põlvkonniti prügikoristus

Rongi algoritm — seis pärast viiendat koristust

Põlvkonniti prügikoristus

Rongi algoritm — seis pärast kuuendat koristust

Põlvkonniti prügikoristus

Rongi algoritm — kokkuvõte

- ✓ Alates hetkest mil terve struktuur on ühes rongis, on ta koheselt vabastatav, kui talle pole ühtegi välist viita.
- ✓ Igal koristusel kopeeritavate andmete hulk on piiratud ühe vaguni täiega.
- ✓ Kopeeritavad objektid klasterdatakse ja paigutakse kompaktselt ühte rongi.
- ✗ Suhteliselt keeruline.
- ✗ Meelespeadele kuluv mälu hulk on suhtelist suur.

Põlvkonniti prügikoristus

Põlvkonniti prügikoristuse eelised

- ✓ Väga edukas paljude rakenduste korral.
- ✓ Lühendab prügikoristuse pause interaktiivseteks rakendusteks talutavale tasemele.
- ✓ Heade lokaalsusomadustega.
- ✓ Reeglina vähendab prügikoristusele kuluvat koguaega.

Põlvkonniti prügikoristuse puudused

- ✗ Halvimal juhul on lihtsatest meetodidest kulukam.
- ✗ Objektid ei tarvitse surra piisavalt kiiresti.
- ✗ Rakendused võivad "takistuda"kirjutustõketesse.
- ✗ Liiga paljude viitade korral vanadest objektidest noortesse või väga sügava magasinini korral võib pauside kestus pikeneda.